

CARTE DESPRE CĂRȚI

Viorica OLEINIC

profesoară de limba și literatura română,
Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, Chișinău.

Deși sunt deschisă spre tot felul de lecturi (în virtutea profesiei, dar nu numai), activez *volens nolens* un **stop!** atunci când e vorba de „carte despre carte”. Am motivele mele: pentru că e bine să citesc eu însămi și să cunosc, pentru că învăț de-a lungul anilor să înțeleg cartea și s-o apreciez din perspectiva propriilor mele concepții, pentru că impactul direct și personalizat cu opera e unul mai profund și adevărat. În același timp, conștientizez necesitatea opusurilor de istorie și critică literară, susțin utilitatea monografiilor, mai ales când acestea deviază de la discursul academic și se abandonează cu dezinvoltură unor fluidități lirico-eseistice... Riscând să greșesc, afirm totuși că librăriile abundă în oferte menite a deveni „instrumente preparatoriale de inteligență teoretico-literară” pentru elevi, dar și studenți, profesori. Compendii, comentarii, caracterizări, biografii etc. – toate „bat la poarta vieții, dar se scutur multe moarte”. Conștientizându-mi scepticismul, mă întreb ce fel de „carte despre carte” s-ar putea scrie și edita ca să fie cu adevărat utilă (să-mi placă și mie deci!).

Noutatea a venit odată cu lansarea de către Editura ARC a colecției „Cartea care te salvează”. Țin să remarc: calificativul „noutatea” este un soi de compliment adus editurii pentru inițierea acestui proiect. La prima vedere, titlul colecției poate sugera un aer de prețiozitate. O părere, dacă rămâi doar la titlu. O privire sumară însă peste cuprinsuri, apoi peste numele celor ce au muncit și au scos la iveală cărțile, peste numele autorilor abordați, mi-a suscitat interesul, determinându-mă să citesc și să mă dumiresc ce-i cu aceste cărți „salvatoare”. Iată ce am înțeles și ce mi-ar plăcea să împărtășesc:

– cărțile sunt scrise de cercetători și critici literari, profesori universitari, nume cunoscute atât în spațiul literar autohton, basarabean, cât și dincolo de Prut. Este vorba de Mircea V. Ciobanu, Raisa Leahu, Aliona Grati, Constantin Șchiopu, Grigore Chiper. Așadar, *a priori* putem vorbi despre profesionalism, despre viziune sistemică și despre discernământ în abordare. Și despre originalitate! Originalitatea constă în varietatea conceptelor de abordare, pentru că aceste cărți au structură diferită, iar eu nu cred că aș putea spune pentru care structură aș opta dacă ar fi să aleg doar una;

– aceste „cărți despre alte cărți” pot deveni un comod instrument de documentare și informare, fiind compendii

reușite. Desigur, un cadru didactic trebuie să citească, înainte de toate, instruindu-se continuu, trebuie să studieze și să cerceteze. (Sună cam constrângător acest „trebuie”, dar să-l admitem din raționamente de profesionalism, de exemplu.) Or, tocmai de aceea, este atât de bine să ai la îndemână o carte care adună reflecții și varii informații, inclusiv de ordin biografic, despre un autor. Mai mult decât atât, cercetătorii includ și capitole de abordare sintetică a creației autorilor selectați, împărtășind judecăți de valoare utile publicului cititor, dornic de cunoaștere profundă și sistemică. Fiecare lucrare începe cu un fel de argument-pledoarie pentru un scriitor și se încheie cu o selecție migăloasă a unor aprecieri critice despre scriitura acestuia. „Cartea care te salvează” propune o abordare epistemic-axiologică, nuanțată prin observații și note eseistice pe cât de personale, pe atât de proaspete. (Și aceasta îmi place!);

– colecția „Cartea care te salvează” este destinată elevilor, studenților, profesorilor, specificare ce o găsim chiar pe prima copertă. Eu aș schimba puțin ordinea: profesorilor, studenților, elevilor. Profesorilor – ca instrument de documentare, ca instrument teoretico-practic. Și nu numai! Cărțile care tratează creația lui Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Aureliu Busuioc își vor găsi aplicare în punctarea discursului didactic la clasă, cu certitudine. Dar, surpriză ori dilemă: descopăr titluri precum *Vladimir Beșleagă: cronotopul zborului frânt* (Aliona Grati), *Predarea textului dramatic postmodernist* (Raisa Leahu), *Paul Goma: inițiere în textul literar* (Aliona Grati), departe de ceea ce se predă, de regulă, în școală. Or, tocmai acestea sunt lucrări potrivite pentru deschideri, pentru că tot vorbisem de instruire continuă. Aș comite un truism (deja comit!), specificând că noi, profesorii, nu ne mărginim la aria operelor cu care lucrăm la lecții. Cărțile acestea ar fi utile studenților pentru că i-ar forma intelectual, le-ar direcționa căutarea și le-ar ordona viziunea asupra conținutului didactic al abordării unui scriitor. Nu în ultimul rând, cărțile ar fi utile elevilor. Bineînțeles, nu tuturor, nu celor din categoria muncitorilor „copy-paste”, ci elevilor deschiși spre studiu, elevilor performanți, dotaților, supradotaților, olimpicii. Utile în egală măsură tuturor vor deveni sarcinile didactice și sugestiile pentru exersare, gândite pentru fiecare operă analizată, care încheie frumos capitolele respective.

Urmează să menționez și volumul accesibil al scrierilor: capitole riguros dozate prin întindere, structurate pe mai multe secvențe. (Extrapolând o apreciere critică despre opera lui Victor Hugo, umană ca mesaj, dar inumană ca întindere, remarc faptul că aceste cărți sunt „foarte umane” prin caracterul potrivit al discursului. Aproape ca mâncarea din poveste: nici rece, nici caldă.)

Un alt aspect pe care țin să-l abordez expunându-mi părerea despre aceste cărți este unul cu totul prozaic, dar deloc de neglijat: prețul. Mărturisesc, primele șapte cărți din această colecție mi-au fost dăruite, gest de o semnificație aparte și de înaltă prețuire, dar, cu siguranță, voi cumpăra tot ce urmează să apară, pentru că Editura ARC a avut grijă să ofere aceste cărți la un preț mai mult decât accesibil. Convingeți-vă!

În virtutea celor expuse, anulez, așadar, **Stop!**-ul virtual pentru colecția „Cartea care te salvează”, oferindu-i undă verde în biblioteca mea, făcându-i un loc de onoare pe raftul pe care eu îl numesc „biblioteca activă”. Recomand aceste cărți cu toată căldura și cu toată încrederea! Ele chiar îndreptățesc titlul colecției!

P.S. Facebook-ul abundă, în ultimul timp, în provocări de tot felul: fie să-ți torni gheață pe cap, fie să postezi imagini de la o plimbare, fie să prezinți o fotografie din copilărie. Totuși, cea mai frumoasă provocare mi se pare a fi fost cea de a prezenta lista a zece cărți care te-au marcat, exercițiu în care au fost antrenați atât cititorii de rând, cât și „greii”: Emilian Galaicu-Păun, Savatie Baștovoi etc. Eu redirecționez această provocare spre Editura ARC, solicitându-i să-i abordeze în următoarele apariții pe scriitorii Vasile Voiculescu, I.L. Caragiale, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Mircea Eliade, dar și să inițieze o deschidere spre literatura universală.

PERFORMANȚĂ REMARCABILĂ A UNUI ALPINIST ROMÂN

Alpinistul român Justin Ionescu a încheiat cu succes ascensiunea vârfului Cho-Oyu (8.188 m) din masivul Himalaya.

Prima ascensiune a fost în luna aprilie anul curent, pe vârful Shisha Pangma (8.027 m), tot din Himalaya.

„Prin ascensiunea vârfului Cho-Oyu din masivul Himalaya, Justin Ionescu este primul român care a făcut doi optmiari într-un sezon”, se spune într-un comunicat al Federației Române de Alpinism și Escaladă.

Sursa: www.realitatea.net

